

LUND UNIVERSITY

Svenska Kommunalarbetareförbundets strejk 2003 – debatter och erfarenheter

Linderoth, Kristin

2012

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderoth, K. (2012). *Svenska Kommunalarbetareförbundets strejk 2003 – debatter och erfarenheter*. Abstract från FALF: Makt, myter, motstridigheter, 2012, Karlstad, Sverige.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Svenska Kommunalarbetareförbundets strejk 2003 – debatter och erfarenheter

Kommunalstrejken 2003 är den hittills mest omfattande i förbundets historia och gav upphov till mycket debatt inom förbundet, inom arbetarrörelsen och inom samhället i stort. Jag vill genom analys av sådana debatter samt intervjuer med de strejkande om deras egna erfarenheter analysera rådande villkor för fackliga, emancipatoriska strävanden med avseende på främst klass och kön inom den svenska socialdemokratiska arbetarrörelsen. Strejken väcker frågor om en könsuppdelad och rasifierad arbetsmarknad och en välfärdsstat i förändring, och vad dessa förändringar får för konsekvenser för facklig mobilisering och sammanhållning och för arbetarkvinnors möjligheter att bedriva facklig kamp. Den pekar på komplicerade relationer mellan olika yrkesgrupper inom Kommunal, men också mellan Kommunal och andra LO-förbund och mellan Kommunal och LO centralt, där kön löper som en röd tråd genom samtliga dessa relationer. Strejken i sig, det strejkande förbundet och förbundets ledande aktörer befinner sig i en motsägelsefull relation till staten, välfärdsstaten och till det socialdemokratiska partiet.

Jag menar att Antonio Gramscis hegemonibegrepp kan vara ett användbart verktyg för att förstå Kommunals strejk och debatten om den. Flera feministiska och marxistiskt inspirerade forskare har teoretiserat den betydelse som den nyliberala ekonomiska och politiska dominansen har haft för sociala rörelser och det politiska samtalet i väst under de senaste decennierna, där de sociala rörelserna fragmenterats och tryckts tillbaka och identitetspolitik trängt ut kampen om ekonomiska resurser (Fraser 2003; Fraser 2009; Mulinari 2001; Brown 2008). Samtidigt är det viktigt att understryka att hegemonier inte ska uppfattas som statiska (Boggs 1976, s 40). Samhällets sociala dynamik gör att det ständigt pågår en strid om hegemonierna och att dessa därför genomgår förändring (Linderborg 2001, s 23). Man kan tolka debatten om Kommunals strejk 2003 som en strid om berättelser, där olika förståelser av vad strejken handlade om och vilket utfall den fick är en del i kampen om arbetarrörelsens hegemoni. En strid om berättelser ska dock inte förstås som bara en strid om ord. Det som står på spel är den samling sociala relationer som den ideologiska konstruktionen av verkligheten bidrar till att upprätthålla (Hennessey 1993, s 22). Hegemoni kan således inte reduceras till enbart ideologiskt styre. I grunden vilar makten över tanken på makten över ekonomin, och omfattar således både ideologiska och materiella aspekter (Linderborg 2001, s 15).

Min hypotes är att ett skäl till att strejken blev så omdebatterad, och således går att se som föremål för en hegemonisk strid, är Kommunals särskilda förhållande till välfärdsstaten. Historikern Lars Ekdahl beskriver Kommunal som "välfärdssamhällets spegel", i två avseenden. För det första speglar förbundet i sig självt, genom sin medlemsbas och utveckling, välfärdssamhällets framväxt och nedmontering (Ekdahl 2010, s 9). För det andra har Kommunal betraktats som bärare av social demokrati och således haft en särskild plats i arbetarrörelsens visioner för framtiden (Ekdahl 2010, s 16). Som en konsekvens av dessa olika men sammanlänkade aspekter vill jag undersöka strejken som en möjlig arena för kampen om välfärdsstatens politiska betydelse och ekonomiska och sociala organisering.

Som forskare förväntas vi fokusera på några aspekter av vårt ämne och därmed specialisera oss för att försöka bli experter på dessa. Det innebär att jag inte kan fördjupa mig i alla de olika aspekter av strejken som jag nämnt. Jag kommer förmodligen att behöva välja om jag ska fokusera främst på strejkande kommunalares egna erfarenheter eller på den debatt som omgav strejken, liksom huruvida jag ska fokusera främst på materiella eller ideologiska aspekter av kampen om välfärdsstaten, som jag menar båda är centrala för att förstå strider om hegemoni. Samtidigt står dessa val till viss del i motsättning till det strukturellt betonade och kritiska teoretiska ramverk inom vilket jag vill analysera strejken, och till hur jag förstår begreppet hegemoni. Min poster utmynnar i frågor kring hur jag kan avgränsa och precisera mitt projekt, utan att göra för stora avkall på mina teoretiska och empiriska ambitioner.

Brown, Wendy (2008) *Att vinna framtiden åter: Texter om makt och frihet i senmoderniteten*. Stockholm: Atlas.

Boggs, Carl (1976) *Gramsci's Marxism*. London: Pluto Press.

Ekdahl, Lars (2010) *Välfärdssamhällets spegel. Kommunal 1960-2010*. Stockholm: Premiss Förlag.

Fraser, Nancy (2003) *Den radikala fantasin – mellan omfördelning och erkännande*. Göteborg: Daidalos.

Fraser, Nancy (2009) "Feminism, capitalism and the cunning of history", *New Left Review* 2009:56.

Hennessy, Rosemary (1993) "Women's Lives/Feminist Knowledge: Feminist Standpoint as Ideology Critique", *Hypatia* vol 8 nr 1.

Linderborg, Åsa (2001) *Socialdemokraterna skriver historia. Historieskrivning som ideologisk maktresurs 1892-2000*, Stockholm: Atlas.

Mulinari, Diana (2001) "Så här gör vi i Sverige. Några reflektioner om den svenska fackföreningsrörelsen och framtiden", in Holmgren, Anna (ed), *Klassamhället – förändring, splittring och vanmakt*, LO Idédebatts skriftserie Vadå klassamhälle? nr 3.